

Biofísica de membranes

Codi: 101899

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501230 Ciències Biomèdiques	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Ramón Barnadas Rodríguez

Correu electrònic: Ramon.Barnadas@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Ramón Barnadas Rodríguez

Alex Peralvarez Marin

Prerequisits

Conceptes generals en bioquímica i fisiologia.

Objectius

Coneixement de la composició i organització molecular de les membranes biològiques.

Característiques estructurals i dinàmiques dels dos components majoritaris de les membrana biològiques: lípids i proteïnes.

Establir els lligams entre l'estructura molecular de lípids i proteïnes i les seves funcions fisiològiques i possibles patologies.

Conèixer els mecanismes moleculars de funcions vitals com la propagació de l'impuls nerviós, la transducció de senyals a través de les envoltanes cel·lulars o el transport de molècules a través de les membranes biològiques.

Conèixer mètodes i tècniques utilitzats en l'estudi de les biomembranes.

Competències

- Comunicar i aplicar els coneixements en el debat públic i cultural.
- Demostrar que es coneixen i es comprenen els processos bàsics de la vida en diversos nivells d'organització: molecular, cel·lular, tissular, d'òrgan, individual i de la població.
- Desenvolupar coneixement científic, pensament crític i creativitat.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

- Desenvolupar habilitats d'autoaprenentatge i motivació per continuar la seva formació en el nivell de postgrau.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar i comprendre els continus avenços i reptes en la investigació.
- Treballar com a part d'un grup juntament amb altres professionals, comprendre'n els punts de vista i cooperar-hi de forma constructiva.

Resultats d'aprenentatge

1. Comunicar i aplicar els coneixements en el debat públic i cultural.
2. Descriure els mecanismes moleculars del transport intracel·lular compartimentat mitjançant motors moleculars i descriure'n l'extrapolació a la motilitat cel·lular i tissular.
3. Desenvolupar coneixement científic, pensament crític i creativitat.
4. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
5. Desenvolupar habilitats d'autoaprenentatge i motivació per continuar la seva formació en el nivell de postgrau.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
8. Identificar els mecanismes moleculars i cel·lulars de transport de diferent tipus de substàncies (lípid, gasos, metalls) entre teixits.
9. Identificar els principis moleculars comuns al transport selectiu de substàncies a través de la membrana plasmàtica i la seva regulació.
10. Identificar i comprendre els continus avenços i reptes en la investigació.
11. Treballar com a part d'un grup juntament amb altres professionals, comprendre'n els punts de vista i cooperar-hi de forma constructiva.

Continguts

Biofísica de Membranes

1. Introducció
2. Biomembranes
  - 2.1. Estructura i funció de les membranes biològiques
  - 2.2. Propietats biofísiques de les membranes biològiques
  - 2.3. Classificació i composició de les membranes biològiques
3. Lípid i tensioactius
  - 3.1. Propietats estructurals i biofísiques dels lípid de membrana
  - 3.2. Preparació i tipologies de vesícules lipídiques
  - 3.3. Tensioactius i detergents: efectes sobre les membranes biològiques
4. Proteïnes de membrana
  - 4.1. Classificació, topologia i proteïnes de membrana
  - 4.2. Principis estructurals de les proteïnes de membrana

- 4.3. Biogènesi i plegament de les proteïnes de membrana
- 4.4. Modificacions de proteïnes de membrana
- 4.5. Interacció de les proteïnes de membrana amb membranes biològiques
- 4.6. Transport a través de membranes
- 4.7. Efecte de la fluidesa de membrana en la funció de les proteïnes de membrana
- 5. Metodologia en l'estudi de biomembranes
- 6. Seminaris especialitzats per part dels estudiants

Metodologia

Les classes de teoria seran en grups complets. Es realitzaran seminaris en els que els alumnes presentaran individualment o en grups petits, temes relacionats amb diferents aspectes de l'estructura i funció de les membranes biològiques, sobre els quals hauran fet una recerca bibliogràfica dirigida pels professors de l'assignatura.

Les classes pràctiques consistiran en:

2 sessions de laboratori:

1. Obtenció de diagrama de fases fosfolípid/tensioactiu (4 hores)
2. Desnaturalització de fragments de membrana porpre (4 hores)

1 treball bioinformàtic no presencial tutoritzat

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb suport TIC	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Seminaris sobre els continguts teòrics de l'assignatura. Presentació i discussió de temes.	7	0,28	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Pràctiques de Laboratori	8	0,32	
Tutories	6	0,24	4, 5, 6, 7, 8, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Consulta de bibliografia i preparació de seminaris	30	1,2	8, 9
Estudi individual	53	2,12	3, 8

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura constarà de quatre parts que conformen un procés d'avaluació continuada:

- a) dos exàmens parcials eliminatoris de matèria dels coneixements teòrics (70 % de la nota final).
- b) una avaluació de les pràctiques de laboratori (14 % de la nota final).
- c) una avaluació de treballs avaluables proposats al llarg del curs (10 % de la nota final)
- d) i una avaluació dels seminaris (6 % de la nota final).

Per aprovar l'assignatura és indispensable haver aprovat amb una nota mínima de 4 cadascun dels dos exàmens teòrics.

Els estudiants que no hagin superat algun d'ells es podran presentar a un examen final que constarà de les parts no superades.

Els estudiants que vulguin pujar la qualificació podran presentar-se a un examen global de tota l'assignatura, que proporcionarà la nota final.

Configuració de les proves

Pel que fa als dos exàmens eliminatoris de matèria, constarà d'un examen que combinarà preguntes tipus test multiresposta (60% de la nota de l'examen) amb un d'escrit amb preguntes curtes (40% de la nota de l'examen) relacionades amb la matèria presentada a les classes magistrals i en els seminaris impartits pels estudiants.

En relació a l'avaluació de les pràctiques de laboratori, serà realitzada a partir del treball i dels resultats obtinguts, que seran presentats en un informe al final de cada sessió (14 % de la nota final).

En relació a l'avaluació de treballs que cal lliurar al llarg del curs i un treball bioinformàtic tutoritzat amb un qüestionari que també cal entregar (10 % de la nota final).

En relació a l'avaluació dels seminaris, serà realitzada a partir de la valoració del treball presentat per l'alumne per part dels professors corresponents (6 % de la nota final).

Qualificació final

Suma ponderada de l'avaluació dels coneixements teòrics i els pràctics.

Expressió numèrica: nota amb un decimal, de 0 a 10.

Qualificació qualitativa: no avaluable, suspens, aprovat, notable, excel·lent, matrícula d'honor.

La qualificació de "no avaluable" serà donada quan es complexi algun dels següents casos:

- e) No haver fet la totalitat de les pràctiques de l'assignatura amb el corresponent lliurament dels informes.
- f) En cas de no presentar-se a l'examen final, no haver fet la totalitat dels exàmens eliminatoris de l'assignatura.

Sistema de revisió d'exàmens

La revisió dels exàmens es farà de forma individual amb l'alumne.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació de les pràctiques de laboratori	14% de la qualificació total	1	0,04	3, 4, 5, 6, 7, 9, 11
Avaluació dels coneixements teòrics. Examen de preguntes tipus test i de preguntes curtes.	70% de la qualificació total (Test 60% + Preguntes Curtes 40%)	3	0,12	4, 5, 6, 7, 8, 10, 11
Avaluació dels seminaris	6% de la qualificació total	3	0,12	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Avaluació dels treballs entregables	10% de la qualificació total	2	0,08	1, 2, 3, 5, 9, 10

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

The Structure of Biological Membranes (2nd edition)

Editor: P. Yeagle. *CRC Press*, (2005): Biblioteca Ciències

The Structure of Biological Membranes.

Editor: P. Yeagle. *CRC Press*, (1992): Biblioteca Ciències

Biomembranes.

Gennis, R.B. *Springer-Verlag*, (1989): Biblioteca Ciències

Liposomes: a practical approach

Editor: R.R.C. New, *IRL Press (Oxford)* (1990)

Dynamics of Biological Membranes.

Houslay, M.D., Stanley, K.K. *John Wiley & Sons*, (1982)

Introduction to Biological Membranes.

Jain, M.K. *John Wiley & Sons*, 2nd ed., (1988): Biblioteca Ciències

Biophysical Chemistry of Membrane Functions.

Kotyk, A., Janáček, K., Koryta, J. *John Wiley & Sons*, (1988): Biblioteca Ciències